

אל:

מר עמי גילה

אגף כלכלה ותקציב

משרד התקשורת

רחוב יפו 23

ירושלים, 91999

הנדון: מענה לבקשה לקבלת עמדה בעניין: "הועדה לבחינת תעריפי חברת בזק ועדכונם ולקביעת תעריפי שירותים סיטונאיים בתחום התקשורת הנייחת"

1. **התייחסות מקדימה:** כבר בהתייחסותי לשימועים קודמים בתחום הנדון (ראה פירוט בנספח א', שבו יש את עיקרי התייחסותי לוועדת גרונאו), הצגתי את עמדתי הברורה והחד משמעית. עמדתי לא נתקבלה (כרגיל) והמשרד קבע (גם כן כרגיל....) עד היום, רגולציה עקומה ובלתי הגיונית, בדיוק באותו נושא שנדון כעת ב"וועדת חייק". כעת, שוב חוזרים על אותו פזמון, אבל במעטפת דיונים כביכול חדשה. ההיסטוריה מלמדת אותנו, כשמנהיגים וגנרלים שעושים טעות שנייה, הם נידונים לחזור על אותו טעות שוב ושוב, כל מהלך חייהם, משום שאין לאותם מנהיגים כל יכולת של הפקת לקחים ותיקון טעויות. נדמה לי שיש כאן אותו דפוס של התנהגות.
2. זה לא מקרי שוועדת גרונאו נמנעה מלהעלות לאתר המשרד (וגם התעלמה בדו"ח עצמו) דווקא את ההתייחסות שלי לוועדה זו. אבל, תוך זמן קצר התברר, שמכל חוות הדעת שהוגשו לוועדה, חוות דעתי היא היחידה "שקלעה למטרה" והעריכה נכונה ומראש את כשלון הוועדה ומסקנותיה. אולי כעת תעזו להעלות לאתר המשרד את התייחסותי לוועדת גרונאו מלפני כשנתיים, עם ציון העובדה שאני הוא זה שצדק.... זאת, בלי כל צוות תמיכה מסביבי, בלי יועצים יקרים, בלי כל תקציבי עתק, כמו שעלתה ועדת גרונאו למשלם המיסים.... יצוין, שהעלות של ועדת גרונאו למשלם המיסים הישראלי הגיעה לכדי 320 אלף ₪ (עלות ישירה בלבד להפעלת הוועדה – בעיקר שכר היו"ר). מה העלות הכוללת של "ועדת חייק" למשלם המיסים - עדיין לא ידוע לי, אבל ברור לי לחלוטין שמדובר בבזבז מוחלט של כספי ציבור. אם כך, מדוע פעם אחרי פעם (ונדמה לי שהשבתי על כל השימועים של משרד התקשורת שהתקיימו בשני העשורים האחרונים), ההתייחסות הפשוטה והברורה שלי (ושל עוד כמה אנשים החושבים בדומה לי), היא התחזית המתבצעת ומתקיימת בפועל בשדה הרגולציה לתקשורת בישראל, ולא זו שנולדת כתוצאה מהשימועים ומהוועדות הללו במשרד?
3. אין כאן שום סוד או קסם. זה מבוסס על שלושה יסודות מאוד ברורים של ניתוח מצב:

- א. הגיון פשוט – Common Sense.
- ב. ניסיון מקצועי (בתחומים הרלבנטיים, ובכלל).
- ג. הבנה מקצועית והשכלה מקצועית (בתחומים הרלבנטיים).
4. כאשר מבססים רגולציה על ניתוחים ומסקנות כשחסרים בהם (ובאלו שניסחו אותם) אחד או יותר מהאלמנטים הללו, ברור שיש כאן מתכונת לכישלון בתחזיות ובקביעת המדיניות העתידית בשדה הרגולציה בתקשורת. ועדת גרונאו הייתה דוגמה בולטת לכך (ולא הראשונה, אך גם לא האחרונה), שכל שלושת המרכיבים הללו היו חסרים בה גם יחד. וזה ממשיך כל העת, גם כיום, ב"ועדת חייק" הנכבדה, שאת כישלונה אני חוזה בוודאות, מייד עם הקמתה. אינני מהסס לעלות זאת על הכתב כאן, כדי שאוכל להראות, בבוא העת, כמה צדקתי בתחזיותי. כתב המינוי של הוועדה מכיל בתוכו כבר את כל האלמנטים הנדרשים לכישלון העתידי. יצוין ויודגש שהח"מ לא ייעלב בכלל אם עמדתו לא תפורסם והוא לא יוזמן להופיע בפני הוועדה והנייר המוצג כאן לא יילקח בחשבון ע"י הוועדה הנכבדה. כך עשו גם הוועדות הקודמות, שהעדיפו לכתוב ניירות הזויים שלא מומשו ונדחפו למגרה תחתונה (או לפח), במקום לנתח להמליץ ולכתוב את הנדרש באמת לשוק התקשורת הישראלי. אם זה יחזור על עצמו גם בוועדת חייק, ממש לא אהיה מופתע.
5. למיטב הערכתני, ואני חוזר ומדגיש זאת כאן, גם המלצות "ועדת חייק" (שטרם נכתבו, אך כתב המינוי מצביע על הכיוון), ייזרקו "לפח האשפה של ההיסטוריה", פח אשפה שיש בו הרבה מאוד מסמכים וניירות עמדה עם המלצות והחלטות של משרד התקשורת, כולל ועדת גרונאו, ועדת מרדכי, ועוד... שלא מומשו.
6. הבעיה המרכזית העומדת בפנינו: משרד התקשורת טרם הצליח להבין מה ההבדלים בין המונחים המרכזיים בעולם הרגולציה של התקשורת. ולא רק מה ההבדלים בניהם, אלא מתי מפעילים אותם וכיצד:
- א. הפרדה מבנית.
- ב. ניטרליות הרשת.
- ג. גישה פתוחה, הוגנת, תחרותית ושוויונית.
- כתוצאה מחוסר ההבנה הבסיסית הזו, נוצרה בישראל רגולציה מיוחדת, המורכבת טלאי על טלאי, שמנותקת מכל הגיון, צרכי השוק, צרכי הציבור וצרכי שוק התקשורת.
7. יש קשר ישיר וברור בין כל הכשלונות הללו: הם נובעים מרגולציה כושלת רבת שנים של משרד התקשורת, ובמיוחד בעשור האחרון, שנובעת מניתוח כושל של המציאות ואי התחשבות בציבור ונציגיו (ולעומת זאת, מתן שירות מלא לאינטרסים של בעלי ההון ובעלי ההשפעה הפוליטית, מה שמכונה בטעות יחסי הון-שלטון). לעיתים נדמה שיש בעלי תפקידים (מהשר ומטה) במשרד שכל מעשיהם במשרד באים לשרת את יחסי הון-שלטון, גם אם רוממות "הדאגה לאינטרס הציבורי" בגרונם. אי הגעה לרגולציה פשוטה, בהירה ומהירה על ידם, מקורה (לעניות דעתי) בתפיסות מיושנות, והנחות שאבד עליהן הכלח, שעוגנו בחקיקה

- ובתקנות, כנראה מתוך טעות, וניסיון מוזר לסבך דברים פשוטים וברורים, תוך יצירת מבנים וחישובים מסובכים באוויר, שנשענים על אותן תפיסות מוטעות שהביאו לידי כך שחברות התקשורת מהתלות במשרד ומצפצפות עליו בגלוי, במשך שנים, מבלי כל פחד להיענש. שלא לדבר על השיתוק שאחז במשרד התקשורת (כמו גם בכמה משרדי ממשלה אחרים), שהכפיפו את כל מערכות קבלת ההחלטות שלהם לגחמות של היועצים המשפטיים של אותם משרדים, גחמות שלעיתים משרתות יפה את האינטרסים של ההון, ולא את האינטרסים של הציבור.
8. כתוצאה מהכאוס הרגולטורי ואזלת היד של משרד התקשורת מול חברות התקשורת, עקב אותה רגולציה עקומה, חברות התקשורת גובות (כל שנה) מיליארדי ₪ מהציבור התמים על שירותים שהוא לא צריך וגם לא צריך. אפשר למלא ספר שלם על תעלולי חברות התקשורת, כולן, ובראשן כמובן חברות הסלולר, ב"חליבת הציבור", באין מפריע. התוצאה: שוק התקשורת הישראלי הוא "חסין מיתון" וגדל כל הזמן, בצורה מאוד יפה ומרשימה. משרד התקשורת הופך את כישלוננו המחפיר בהגנת הציבור להצלחה, ע"י כך שהוא מפרסם לציבור כל שנה את הגידול של שוק התקשורת ו"מנכס" זאת לעצמו, כאילו הגידול הזה בא בזכות המשרד והרגולציה שהוא יצר. אכן, "אמת בפרסום" במיטבה, מפרי היוצר של המשרד וראשיו.
9. וכעת, התייחסות ספציפית לנושאים המועלים בשימוע הנוכחי:
10. **תמצית עמדתי: מדובר בשימוע הזוי ומיותר לחלוטין, שמוטב היה שלא לעולם.**
11. **הפירוט:**
- א. משרד התקשורת ממשיך למחזר רגולציה הזויה מלפני עשרות שנים. ההמלצה היחידה שאני סבור שוועדת חייק יכולה להמליץ הוא: **ביטול הסדרי התעריפים שחלים על בזק וביטול הרעיון של "שוק סיטונאי" בתחום הנייח.** אם אלו תהיינה ההמלצות \ ההחלטות היחידות של ועדת חייק, היא תעשה היסטוריה (חיובית) בעולם התקשורת הישראלי, ואני הראשון "שאסיר את הכובע" בפני הוועדה.
- ב. "החטא הקדמון" נעוץ בוועדת גרונאו, שנולדה מבקשת בזק לקבל "אופק רגולטורי" ומדיניות רגולטורית לטווח ארוך. במקום זה, בזק וכל עולם התקשורת הישראלי קיבלו בפרק זמן די קצר 2 "מכות רגולטוריות", זו אחר זו:
- ג. א. קיבלנו מדיניות רגולטורית של "היסטוריה וחפירות ארכיאולוגיות רגולטורית" במקום "אופק רגולטורי", בוועדת גרונאו, שמסקנותיה אושרו ואומצו ע"י שר התקשורת הקודם. רעיון ה- Unbundling (למעשה המצאה אירופית מ-1993) שעמד במרכזו של דו"ח גרונאו קבור כיום בהריסות המרכזיות של בזק הנמכרות לסוחר נדל"ן, לאור קצב התקדמות החברה בפריסת רשת ה- NGN ברחבי הארץ. בזק פתחה **אתר יפה** המוקדש לנושא הממוקד בעולם ה- NGN. מ-160 מרכזיות טלפוניה, יורדת בזק אל מתחת לכ- 20 מרכזיות. היא תמשיך לרדת בכמות המרכזיות, כי עולם ה- NGN הוא עולם שונה לחלוטין, שמשנה את פני

- האינטרנט, הטלפוניה והתקשורת הישראלית. גם ה-WiMAX נקבר "קבורת חמור" בישראל, אבל זה נושא לדיון רציני ונפרד.
- ד. ב. פסיקת בית המשפט העליון בעניין מיזוג בזק-יס, ללא עמדת משרד התקשורת וללא מדיניות IPTV של המשרד, קברו את הנושא של [IPTV למספר שנים](#).
- ה. איך כל זה קשור לשימוע של ועדת חייק שנדון כעת? פשוט מאד: השימוע החדש של המשרד מבקש להחיל את כללי הרגולציה העקומים שנכפו במהלך שני העשורים האחרונים על בזק, כללים שחוזקו משום מה בוועדת גרונאו, ולנסות ולשמר מחשבות מוטעות אלו באמצעות "שוק סיטונאי".
- ו. אני חוזר ומדגיש: ישראל היא מדינה מיוחדת ויוצאת דופן בעולם התקשורת המערבי (בניגוד לעולם התקשורת במדינות דיקטטוריות, להם אנו דומים הרבה יותר):
- ז. א. כמעט בכל העולם המערבי אין כל צורך ברישיון ISP (למתן שירותי אינטרנט). שירותי אינטרנט הוא שירות כמו כל שירות אחר, שכל ספק תקשורת יכול לספק, אם יש לו יכולות, לקוחות, ביקוש, וכיו"ב. דהיינו: השיקולים הם ענייניים ומסחריים, לפי כללי השוק החופשי ולא רגולטורים.
- ח. ב. כמעט בכל העולם המערבי, נושא ה"הפרדה מבנית" דעך ומת זה מכבר. אצלנו מבצעים לו עוד שימוע ועוד ועדה. את הרעיון הקלוקל של "הפרדה מבנית" העתיק הרגולטור שלנו מהרגולטור האמריקאי, שפירק את AT&T לפני כמה דורות (מדובר בתהליך שהחל ב-1913, עבר כמה גלגולים ודיונים משפטיים אין-סופיים, כשהפרוק המעשי של החברה לפי עקרונות "ההפרדה מבנית" הסתיים ב-1983). זה שונה בחוק התקשורת האמריקאי ב-1996, ובוטל סופית ב-2006. מנקודת מבט היסטורית, בשני העשורים האחרונים, הרעיון של "הפרדה מבנית" פשוט מת, מוות מלא וסופי. AT&T היא כיום Quadruple Play, שחקן תקשורת מרובע שידו בכל, תקשורת מקומית, ארצית, בינלאומית, אינטרנט, סלולר, טלוויזיה, תקשורת עסקית, פשוט הכול, בלי כל הגבלה. כך גם חברות ה-Baby-Bells (חברות הבזק המקומיות, דוגמת וריזון - Verizon), שהופרדו מ-AT&T ב-1983, לפי עקרונות ה"הפרדה מבנית", והפכו זה מכבר ל"שחקנים מרובעים" מלאים.
- ט. אבל, בזק אצלנו עדיין נתונה במשטר של "הפרדה מבנית" נוקשה, ואסור לעובדי בזק לדבר או להיפגש עם עובדי בזק בינלאומי (זו לא בדיחה. עוקבים מטעם משרד התקשורת עקבו אחרי מפגשים שנערכו בין עובדי בזק לעובדי בזק בינלאומי וזה עלה [ביוקר רב](#) לעובדים ולבזק). הוט עדיין אינה מקבלת רישיון ISP כפי שביקשה לפני כשנתיים, כי המשרד אינו יודע מה לעשות עם ההפרדה המבנית שנעלמה לה בהוט. כעת דמיינו בראשכם, כיצד אותו משרד תקשורת, שלא מצליח לנהל את תדרי האלחוט של חברות הסלולר ולא מצליח (במשך שנים) לגבות מהן חובות בסכומים של מאות מיליוני ₪,

יצליח (הפעם) למנוע ממנהלי "סלקום שירותי סלולר" לדבר ולהיפגש עם מנהלי "סלקום שירותי תשתיות אינטרנט סלולרי", שיחות שנועדו, לדוגמא, לתת עדיפות לחברת האחות מקבוצת IDB - נטוויז'ן-013, מול מתחרותיה בשוק ה-ISP. ברור שמדובר כאן בבדיחה רגולטורית גרועה וטפלה.

י. יתר על כן, בישראל - ועדת גרונאו החליטה והמליצה לאכוף הפרדה מבנית על הוט, בדומה לבזק. אבל גם רעיון זה מת מזמן, ב'פליק-פלאק' בהחלטות שביצע שר התקשורת הקודם. זה בדיוק מה שקרה עם ההפרדה המלאכותית שנטווחתה בידי המשרד בין חברות הסלולר לחברות המפ"א שלהן. דהיינו: אותם בעלי תפקידים במשרד התקשורת, שכשלו בוועדת גרונאו וביצירת "אופק רגולטורי" לתקשורת במדינת ישראל, ניסחו נייר לשר ולמנכ"ל ויצרו כעת את "ועדת חייק", שבאה כביכול לתקן את תוצאות ועדת גרונאו. אלו אותם אנשים המציעים כעת להמשיך את הטעויות הקשות של ועדת גרונאו.

יא. אם לסכם את הנקודה המרכזית כאן: במקום "לאחוז את השוק בקרניו" ולהתמודד בנחישות ובעקביות בהפרות החוק והרישיון של חברות הסלולר, רוצים "לדפוק את בזק" ואולי גם בהזדמנות זו גם את הוט, בסד של כללי רגולציה ישנים והיסטוריים של "הפרדה מבנית" ו"שוק סיטונאי". מודל כזה מוצלח לא קיים בשום מקום בעולם המערבי, ואין סיבה שיתקיים בישראל. כפי שאין מודל של "הפרדה מבנית" ורישיון נפרד ל-ISP בעולם המערבי. כל המצאה רגולטורית תוצרת ישראל סופה תסבוכת רגולטורית קשה יותר ממה שיש כיום. ההיסטוריה הקצרה של הרגולציה במדינת ישראל הראתה זאת באין ספור דוגמאות. זה די ברור ונהיר לכל מי שראשו על כתפיו (Common Sense).

יב. אני חייב כאן לחזור ולהדגיש: בזק מזמן מצויה בתחרות בתחום הטלפוניה הקווית, ואין כל צורך בכל הסדר תעריפים מיוחד לבזק. לא בתחום הפרטי ולא בתחום העסקי (פירוט בהמשך). הצורך הזה מת "מיתת נשיקה" כאשר הוט נכנסה לתחרות בבזק בטלפוניה לפני כחמש שנים. מאז, התחרות רק העצימה, וחלקה של בזק בתחום הטלפוניה הפרטית ירד בתלילות. יש שוק משוכלל ותחרותי, שמשרד התקשורת רק מפריע לו. ההקלות האחרונות שנתן משרד התקשורת לבזק (לשווק "סלי שירותים משולבים") הם לא יותר מ"עלבון לאינטליגנציה" ונועדו כל כולם לשמר את אחיזת פקידי משרד התקשורת בבזק. כנראה שפקידי המשרד הוותיקים עדיין זוכרים את התקופה שבזק הייתה חלק ממשרד התקשורת, והם מרגישים צורך אישי לפקח על בזק, כפי שהם לא מפקחים, על כל חברת תקשורת אחרת, קטנה כגדולה.

יג. יתרה מכך: כלל לא ברור לכותב שורות אלו מה הצורך בטיפול כה אינטנסיבי של ועדות חוזרות ונשנות במונופול אחד בתקשורת שהוא בכלל לא דורסני (קבוצת בזק), ושאינו מונופול בחלק מתחומי התקשורת, כאשר יש "אפס טיפול" במונופולים אחרים בתקשורת, שחלקם ממש "דורסניים". עצם היותם "מונופולים לא מוכרזים" וללא כל פיקוח רגולטורי, עולה עקב כך למשלם המיסים הישראלי (דהיינו: לכולנו) מיליארדי ₪ לשנה

(הדוגמה הבולטת ביותר היא המונופול של מוטורולה בשוק האלחוט). הנזק (אם יש בכלל) במונופול של בזק הוא אפס קצהו של אוסף הנזקים שנגרם למשלמי המיסים מהמונופולים הלא מוכרזים בתקשורת ישראל. להלן כמה דוגמאות בולטות למונופולים בלתי מוכרזים בשוק התקשורת, כששרד התקשורת מתעלם מהם במשך שנים, ונדבק ומטפל רק בבזק. כי אולי זה קל, והמשרד מרגיש כנראה שהוא עדיין "בעל בית" בבזק:

* **מוטורולה** – מונופול מוחלט וללא מתחרים בתחום האלחוט. אך לאחרונה, מוטורולה קיבלה פטור ממכרז משרד האוצר לבניית רשת האלחוט החדשה של משטרת ישראל, שתהפוך בהמשך הדרך ל"רשת החרום הלאומית", לכל גופי החרום ההצלה והגופים הממשלתיים והציבוריים, בעלויות של מיליארדי ₪ לשנה למשלם המיסים.

* **Med-1**: מונופול (מוחלט וללא מתחרים) בתחום הקישור הבינלאומי של ישראל בסיבים אופטיים לעולם הרחב. זו בדיוק הסיבה שמחירי הקישור הבינלאומי מישראל הם כה יקרים, בכל השוואה עולמית.

* **איגוד האינטרנט הישראלי**: מונופול (ללא מתחרים) בתחום שמות המתחם באינטרנט (דומיינים) ובקישור בין ספקיות האינטרנט (מחלף IIX). זה די ברור שמחירי הדומיינים והקישורים בישראל הם מהגבוהים בעולם....

* **סלקום**: מונופול בתחום ה- Interconnect (תעבורת הטלפוניה הצולבת בין ספקיות התקשורת בישראל).

* **012-סמייל** – מונופול בתחום שירותי הטלפוניה ב- IP לעסקים (SIP Trunking).

* **תדיראן טלקום**: מונופול בתחום המרכזיות למגזר העסקי.

יש עוד מונופולים בעולם התקשורת הישראלי. הבאתי כאן רק את הבולטים, כדי להדגיש את העובדה שהטיפול הרגולטורי בבזק הפך להיות מיותר, מגוחך ובלתי הגיוני.

ד. בנוסף, בזק אינה מונופול (מזה שנים) בתחום העסקי וחלקה בשוק העסקי ירד מזמן לסביבות ה- 60%, ואולי אף פחות. זאת, משום ששרד התקשורת לא יודע למדוד את השוק העסקי בטלפוניה, והנתונים שהוא מציג באתר אינם אלא בדיחה עצובה. השוק העסקי (בטלפוניה) מכיל כמה רבדים שאין בניהם קשר ישיר, וכל עסק \ ארגון יכול לבחור בעצמו באיזו תצורה הוא יקבל את הטלפוניה העסקית שלו. יש עסקים שמקבלים שירותי טלפוניה עסקית ביותר מתצורה אחת, בעיקר לצרכי שרידות. לא אציג כאן את הניתוח המלא של שוק הטלפוניה העסקית, אלא אציג את פלחי השוק העיקריים, מי מוביל בהם ומה מקומה של בזק בפלחי שוק אלו:

* שוק ה- PRI – זה השוק הוותיק (ששרד התקשורת מודד בעיקר אותו). בשוק זה בזק היא כ- 55% מהשוק וסלקום מהווה קרוב ל- 40% מתוכו. השאר אלו הן פרטנר, 012-סמייל ו- 013-נטוויז'. יש כאן תחרות בריאה ששרד התקשורת רק מפריע לה, בתקנות מוזרות שהחיל לאחרונה רק על בזק.

* שוק ה- Interconnect (תעבורת הטלפוניה הצולבת בין ספקיות התקשורת, בינן לבין עצמן ובינן לבין הקישוריות הבינלאומית): בשוק זה סלקום מהווה מונופול, מזה שנים, ודחקה את מקומה של בזק הצידה.

* שוק הטלפוניה בחיבורי אתרנט וב-IP, מכונה גם SIP Trunking. בתחום זה יש כבר כמה מאות חברות שמקבלות שירותי טלפוניה ב-IP משולב חיבור אתרנט, וכאן 012- סמייל היא מונופול. למתחרים האחרים אין נוכחות בשוק בתחום זה. בזק טרם נכנסה לתחום זה ולא ידוע מתי תיכנס.

* שוק הטלפוניה העסקית מרחוק או טלפוניה במיקור חוץ (מכונה גם Hosted PBX ו-IP-Centrex). כאן, בזק בינלאומי מובילה, אחריה תדיראן טלקום, נטוויז'ן, 012-סמייל, הוט, ובזק (קווי) שנכנסה לתחום זה אך לפני שנתיים והיא הקטנה בתחום זה.

* שוק המרכזיות ב"שירותי ענן" למרכזיות: כאו תדיראן טלקום היא מונופול בולט (גם היחידה שקבלה רישיון לשירותים אלו).

* שוק שירותי הטלפוניה לעסקים קטנים ולשלוחות קטנות של ארגונים ועסקים, ב-VoB. בשוק זה קיימים כבר עשרות אלפי עסקים, שמקבלים שירותי טלפוניה מ: 012- סמייל, 013-נטוויז'ן, בזק בינלאומי, סלקום, פרטנר, הוט, ועוד כמה שחקנים קטנים מאוד. בזק (קווי) לא קיימת בשוק זה.

* יש עוד פלחי שוק נוספים במגזר העסקי שלא כאן המקום לפרטם, כמו שירותי טלפוניה בתוכנה על רשת האינטרנט הציבורית, שירותי טלפוניה לעסקים קטנים ב-VoC (נמצא בניסוי שיווקי), שירותי טלפוניה ב-WiFi (מצוי גם כן בניסוי שיווקי), שירותי טלפוניה לוויינית, ועוד.

שורה תחתונה: מדובר בשוק משוכלל ותחרותי, שמזמן היה צריך להסיר ממנו (דהיינו: מעל בזק) את הפיקוח.

12. יש כאן, כמובן, מוקש רציני מרכזי וחשוב אם המלצתי באופן מפתיע תתקבל על דעת חברי הוועדה הנכבדים: כיצד יאכוף משרד התקשורת את השיטה החדשה המוצעת כאן על חברות התקשורת, במצב שבו בזק משוחררת מהפרדה מבנית ומפיקוח מחירים, כאשר המשרד לא מסוגל לאכוף דברים הרבה יותר פשוטים בשוק התקשורת? זו שאלה שנשארת די פתוחה וחסרת מענה. אין לי כרגע פתרון ברור, חוץ מההצעה "להחליף דיסקט" בכל הקשור לאכיפת חוקי התקשורת והתקנות, אצל הממונים על כך במשרד התקשורת, מהשר ומטה, עד אחרון העובדים.
13. אשמח להרחיב אם אתבקש על ידך בנושא.

סיכומו של דבר: אני מציע לקבוע כמה שיותר מהר רגולציה פשוטה, הגיונית ומתאימה, שמתייחסת לפרמטרים פשוטים ורציונאליים, שתעודד תחרות גם בתחומי רגולציה נוספים. כרגע,

הכלל הפשוט ביותר שניתן לעניות דעתי להחיל הוא: אי התערבות של הרגולטור לתקשורת אלא במקום שיש כשל שוק. בשוק הקווי בו מצויה בזק (וגם הוט) אין (מזה שנים) כל כשל שוק. כשל השוק היחידי הוא משרד התקשורת עצמו שמפריע לשוק התקשורת. מכאן, שאין כל צורך בהסדר תעריפים חדש לחברת בזק וגם אין כל צורך ביצירת "שוק סיטונאי" בתחום הקווי.

כמובן, שיש לאכוף ללא פשרות את עקרונות "ניטרליות הרשת" ולהבטיח שלא תהיינה כל הפרות של הרישיון של חברות התקשורת, בכל תחום. כשאין מורא מפני הרגולטור, אזי "איש הישר בעיניו יעשה". זו הבעיה המרכזית, שצריך הרגולטור לתקשורת לפתור אותה, עוד לפני שפותרים את "בעיית בזק", בעיה שנולדה והומצאה במוחם הקודח של כמה פקידים כנראה משועממים במשרד, בעלי אג'נדה אישית מוזרה ומטעה, שהגיע העת לסיימה ולבטלה.

מצ"ב:

נספח א' – עיקר עמדתי בפני ועדת גרונאו.

נספח ב' – עמדתי בעניין ועדת חייק.

נספח ג' – עמדתי בעניין יצירת שוק סיטונאי.

בברכה

אבי וייס

נספח א'

[העתק]: הנדון: מענה לבקשה להצגת עמדה בנושא מדיניות וכללי

התחרות בתחום התקשורת בישראל

[נשלח ב- 11/01/07 למר עמי גילה, ועדת גרונאו]

1. **התייחסות כוללת:** מינוי ועדת גרונאו לבחינת הסוגיות היא חזרה על ועדת קרול שעסקה באותן סוגיות, שכבר הוכרעו בוועדה וע"י שר התקשורת דאז (מכתב שר התקשורת ראובן ריבלין מיום 17/2/2002). אי הגעה לרגולציה פשוטה ומהירה על ידכם בנושא, מקורה (לעניות דעתי) בתפיסות מיושנות, והנחות שאבד עליהן הכלח שעוגנו בחקיקה ובהחלטות מדיניות, כנראה מתוך טעות, וניסיון מוזר לסבך דברים פשוטים וברורים, כפי שפורט בהרחבה בהתייחסות הקודמות שלי לנושא.
2. **התייחסות ספציפית לנושאים המועלים הפעם:**
 - א. כל המחשבה של הפרדה מבנית היא אנכרוניסטית ובטלה מזמן במציאות הישראלית. ממילא אין הפרדה מבנית בסלקום, בהוט, בפרטנר, בגלובקול וכיו"ב, שחלקן (סלקום ופרטנר) הן חברות גדולות יותר מבזק (גם בכמות לקוחות וגם בהכנסות מטלפוניה לסוגיה). וההפרדה הזו היא רק פרי הדמיון שלכם ותרגילי נייר של הספקים הגדולים בשוק התקשורת (דוגמת רישום הפרדה על ידי "שותפות רשומה" פיקטיבית), הפרדה שנאכפת רק על בזק, וגם בזק עושה כל תרגיל אפשרי לעקוף את הדרישה האבסורדית הזו, כי מתחרותיה מזמן מצפצפות על כל ההפרדה המגוחכת הזו פרי יצירתכם. הגיע הזמן שתתנערו מהבדיחה הזו. העולם צועד קדימה ואי אפשר להיות תקועים באידיאולוגיות של לפני 100 שנה. גישה כזו היא לא לטובת אף צרכן, והסיסמאות שאתם חוזרים וכותבים הקשורות בהפרדה זו אין להן כל תוקף, לא מעשי ולא ציבורי. מצ"ב מסמך שכתבתי לך ממש לפני 4 שנים, בדיוק באותם נושאים (מה שמצביע שאין חדש תחת השמש. המשרד חוזר כל הזמן על אותן טעויות).
 - ב. שוק התקשורת הוא מזמן שוק תחרותי בכל המקטעים. הגיע העת להסיר את כל החסמים המיותרים ולהתערב רק היכן שיש כשלי שוק. אי יישום מדיניות פשוטה כזו, מביא לידי כך שישראל, שבה מומצאות כמעט כל טכנולוגיות התקשורת המובילות בעולם, היא כמעט האחרונה ליישם טכנולוגיות אלו כשירות לציבור הצרכנים, רק בגלל הרגולציה.
 - ג. גישה ה- Unbundling נכשלה בעולם, וחבל שאתם ממשיכים לבזבז זמן על סיסמאות נשכחות. הנושא נדון בכל הוועדות הקודמות במשרד התקשורת בשני

- העשורים האחרונים, ולא ברור איזו תועלת אתם מפיקים כל כמה שנים, לקיים בדיוק אותם דיוני סרק בנושא.
- ד. מתכונת ההסדרה בעולם של לכידות נידונה בכמה שימועים, כולל במועצת הכבלים והלוויין. מצ"ב בנפרד נייר העמדה ששלחתי לפני כשנה וחצי לשימוע הקודם בנושא.
- ה. היקף השירות האוניברסאלי המוטל על בזק ו-HOT הוא מספק. אין צורך בהטלת חובה כזו על ספקי מפ"א נוספים (מעבר לחובה האוניברסאלית של ספקי הרט"ן).
- ו. הגיע העת לבטל את החובה לרישיון ISP וליישם את ההצעה שמונחת על השולחן במשרד בנושא זה.
- ז. הגיע העת לפרק את יחידת רישוי התדרים במשרד. אין דבר כזה מחסור בתדרים. זו פיקציה שהומצאה על ידי בעלי עניין שסביבה הקימו אימפריה. אבל, גם האימפריה הרומית נפלה. כדי לחלק תדרים בישראל צריך פקיד אחד עם גיליון אקסל. הצלחת ה-WLAN מוכיחה שבמקום שמשחררים תדרים חופשיים לציבור יש הצלחה. במקום שגובים סכומי עתק על תדרים (שזה למעשה מס עקיף על הציבור), השירות יקר וכמה משפחות של אלי הון קוטפות הכנסות ענק מהציבור (כמו בסלולר). לכן, צריך לשחרר מייד רצועות תדרים בהיקף נרחב ל-WiMAX ניח ונייד, ולקיים "תחרות יופי" בין כל המבקשים לתת שירות כזה בישראל. תדרים יקבלו אלו שיציעו מכסימום שירותים, מכסימום פריסה במינימום מחירי שירות לציבור (בתדרים שיקבלו). אין צורך להגביל שום חברת תקשורת קיימת בגישה ל"תחרות יופי" כזו.

סיכומו של דבר: הבקשה לקבלת עמדה היא מעשה חשוב ונכון של המשרד (גם אם הוא בא באיחור של שנים). אני מציע לקבוע כמה שיותר מהר רגולציה פשוטה שתעודד תחרות בכל תחום.

בברכה

אבי וייס

[הנספחים לנייר זה לא צורפו כאן]

נספח ב'

[העתק]: עמדה: עוד ועדת Virtual Reality

[פורסם באתר TheCom ביום 18/04/10]

לאחר כשלון "ועדת גרונאו" מגיע עתה תורה של "ועדת חייק", הצועדת בתוואי דומה, בחיפוש אחר מודלים רגולטורים מאירופה, שרק 'יתקעו' את עתיד הרגולציה במדינת ישראל לשנים רבות. חומר למחשבה: מי מרוויח מכך?

הקמת ועדת חייק (המכונה במשרד התקשורת "ועדת התעריפים") שכוננה ע"י ידי שר האוצר ד"ר יובל שטייניץ ושר התקשורת משה כחלון ערב חג הפסח, תיכשל במשימותיה, כפי שכשלו קודמותיה. אני מתעלם כרגע מכל המהלכים הכושלים שקדמו לכינונה (מהלך שנמשך כמעט שנה), ולפסילת מקצת המועמדים היותר רציניים שהיו אמורים לשמש חברים בוועדה, ושפסילתם תסייע, ללא ספק, לכישלונה, עוד בטרם החלה לעבוד. ועדה זו תצטרף לרשימה נכבדה של ועדות וארגונים שבדקו ובודקים את המצב הרגולטורי של שוק התקשורת בישראל, אשר מלבד בזבז נייר וכספי ציבור, לא תרמו מאומה ליצירת "אופק רגולטורי" של ממש בשוק התקשורת הישראלי, בשונה מהנעשה בעולם הרחב.

כיצד אני מעז לנבא זאת בפסקנות כבר היום? התשובה ברורה: מהגדרת המטרות (שפורסמו כאן) ומהרכב חברי הוועדה. לספקנים שבין קוראינו, אציין שצפיתי את כשלון ועדות קרול וועדת גרונאו, מייד בסמוך להקמתן, מאותן סיבות. ההיסטוריה הרגולטורית של ישראל בעולם התקשורת מוכיחה שקרה בדיוק מה שחזיתי לגבי ועדות אלו, לא פחות ולא יותר.

המשימה המרכזית שהוגדרה ל"ועדת חייק" היא יצירת "שוק סיטונאי" בתחום הקווי, במשבצת של החברות בזק והוט. על ה-Virtual Reality הזה כתבתי כבר לא מעט, למשל כאן. מומלץ לקריאה חוזרת למי שפספס. זהו בדיוק אותו ד"ר אסף כהן (סמנכ"ל בכיר לכלכלה ותקציב במשרד התקשורת) שהוביל את ועדת גרונאו לקבל את נושא ה-Unbundling במוקד המלצותיה (במקום לעסוק בכשלי עולם הסלולר המקומי), שמוביל כעת את הרעיון המופרך לא פחות של "שוק סיטונאי", העומד במרכז העשייה של "ועדת חייק" בה הוא חבר (שוב). "התורה" של ד"ר אסף כהן אינה סוד. הוא מדבר עליה, מרצה ומפרסם אותה בריש גלי בכל מקום, למשל כאן וכאן, והוא מאמין בה בכל ליבו ומאודו. זו בהחלט זכותו לחשוב כך. אפשר לקבל את דעתו או לאו. מדובר בנושא מקצועי מעניין ומרתק שאפשר להתווכח עליו "מכאן ועד הודעה חדשה". אולם, השאלה הגדולה היא: מדוע ראשי משרד התקשורת לדורותיהם, כהונה אחר כהונה, מאפשרים לד"ר אסף

כהן להוביל את הוועדות לענייני "אופק רגולטורי" בישראל, ונכשלים פעם אחר פעם במשימה זו - במקום לנסות ולהטיל משימה זו על אנשי מקצוע אחרים במשרד, או מחוצה לו.

כמובן שאלנו את משרד התקשורת: "מדוע ד"ר אסף כהן שוב מכבב בוועדת חייק ("ועדת התעריפים") לאחר שהוביל את הוועדה הקודמת - ועדת גרונאו לכישלון מהדהד בהמלצותיה (שאומצו ואושרו ע"י שר התקשורת הקודם ונשארו במגרות או בסל האשפה)? מדוע לא נקבע נציג אחר ממשרד התקשורת לוועדת חייק (או נציג מחוץ למשרד דהיום, למשל מנכ"ל לשעבר של המשרד)?". אנו עדיין ממתנינים לקבלת תשובת המשרד לשאלה זו.

לא מדובר כאן "בחוכמה לאחר מעשה". כותב שורות אלו ומומחים אחרים (כמו מנכ"ל משרד התקשורת הקודמים), התריעו בזמן אמת בכל פורום אפשרי ובכתב, על הסכנות שבמהלכים אלו. כיום, 013 נטוויז'ן נאחזת בדיוק ברעיון מופרך זה שטרם נולד, כדי לנסות ולמנוע כניסת הוט לתחום שירותי האינטרנט ע"י קבלת רישיון ISP. נטוויז'ן הגישה בג"ץ נגד משרד התקשורת בטענה, שקודם לכל יש ליצור "שוק סיטונאי" ורק אחרי כן ניתן יהיה לתת להוט רישיון ISP. לטענת 013 נטוויז'ן, מתן היתר לסל שירותים [להוט] לפני כינון שוק סיטונאי הינו מפלה, אינו מאפשר תחרות בתחום התקשורת ומהווה סטייה ברורה ובלתי מנומקת מהמלצות הוועדה [ועדת גרונאו]. או בעברית פשוטה יותר: הוט לא תוכל לקבל רישיון ISP (כך לדברי 013 נטוויז'ן), בטווח הזמן הנראה לעין, ובכלל. היות ולהערכת רבים לא נזכה לראות בעשור הקרוב (או בכלל), "שוק סיטונאי" בישראל. במקום לבטל את הצורך ברישיון ISP כפי שניתחנו כאן, ולפתור את כל 'הפלונטרים' בשוק התקשורת הישראלי שיש בו "מגדל בבל" של רישיונות מיותרים ומופרכים, ממשיכים לעסוק באותם רעיונות של Unbundling, כל פעם בתצורה אחרת, רעיונות שמסבכים את המצב הרגולטורי הגרוע ממילא, עוד הרבה יותר.

כך, רעיון בוסר בלתי בשל ולא מבוסס (השאוב מאירופה), של אדם אחד במשרד התקשורת, שאין לו כל בקיאות מיוחדת ויוצאת דופן בתחום זה דווקא, יצר תגובת שרשרת המשפיעה על כל עולם הרגולציה במדינת ישראל, ומהלכת קסם על מעגלים רחבים של מקבלי החלטות רגולטוריות. כך, שרי האוצר והתקשורת "נפלו בפח" ה- Unbundling (פירוק למקטעים) בתצורת "שוק סיטונאי", והקימו ועדה ציבורית נוספת שתבזבז לפחות חצי מיליון ₪ (אם לא יותר, מכספי משלם המיסים). זאת, כדי לכתוב מסמכים ארוכים ומייגעים, שיגיעו במוקדם או במאוחר אל המגירה, או אל פח האשפה בו כבר מצויות המלצות והחלטות הוועדות הקודמות, שלא קראו נכון את מפת הרגולציה של מדינת ישראל ולא צוותו בהן האנשים הנכונים והמתאימים היכולים לנתח את האופק הרגולטורי הנדרש בישראל. אין ספק, שהסטת תשומת הלב הרגולטורית מהנעשה בעולם הסלולר, בו "איש הישר בעיניו יעשה", אל כיוונים הזויים ומופרכים דוגמת "שוק סיטונאי", והתעסקות

חוזרת ונשנית בבזק (כעת גם בהוט), משרתת מטרות מאד ברורות. תקנו אותי אם אני טועה.
כדאי לחזור למאמר זה בעוד כשנה, לראות באם צדקתי או טעיתי בהערכותיי.

נספח ג'

[העתק]: עמדה: יצירת שוק יש מאין

[פורסם באתר TheCom ביום 10/12/09]

שוב משחק משרד התקשורת ב'נדמה לי'. במקום לעסוק בבעיית הסלולר בישראל, היעדר ניטרליות רשת ו'צפצוף' חברות התקשורת על הנחיות המשרד, משקיע משרד התקשורת משאבים ביצירת שוק חדש ל"שירותים סיטונאיים" על רשתות בזק והוט.

בתכנית העבודה השנתית של משרד התקשורת לשנת 2010 כפי שפורסמה באתר המשרד, וכבר התייחסנו אליה בהרחבה כאן, מופיעה תוכנית חדשה ומפתיעה, שצריך לקרוא אותה בעיון (כמה פעמים) עד שמבינים את משמעותה: בעמודים 21, 22 ובהסבר בעמוד 29 מצוין שבכוונת המשרד ליצור שוק של "שירותים סיטונאיים" (LLU/Unbundling, או: "פירוק למקטעים"), לא רק על רשת בזק, אלא גם על רשת הוט.

בעיון בהחלטת שר התקשורת הקודם, בעניין אימוץ דו"ח גרונאו, כפי שפורסמה ברבים ומצויה באתר המשרד כאן, נאמר בסעיף 1ב' בעמוד 2 כדלהלן: "חובת 'הפירוק למקטעים' תחול לעת הזאת, מסיבות של ישימות טכנולוגית, רק על חברת בזק". השר לא שינה המלצה זו של דו"ח גרונאו.

דו"ח גרונאו עצמו כמפורסם כאן, פירט בהרחבה את כל המידע, הסיבות והתהליכים המובילים ליצירת שוק "שירותים סיטונאיים" (במובן של LLU/Unbundling) על רשת בזק, לוחות הזמנים ליצירת שוק שכזה (שחלפו להם זה מכבר). זאת, בעשרות רבות של עמודים (מעמוד 18 ועד עמוד 85 ועמודים 122 עד 123, במסמך הראשון, ועוד 11 עמודים בנספח של דברי הסבר שפורסם כאן), בהם מתואר כל הרקע העולמי, הטכנולוגי והמעשי בדרך ליצירת משטר רגולציה מסוג של LLU/Unbundling בישראל, רק על רשת בזק.

בעמודים 54 עד 55 של דו"ח גרונאו יש הסבר טכנולוגי נרחב מדוע אין אפשרות ליצור LLU/Unbundling על רשת הכבלים, ואצטט רק משפט אחד מהדו"ח בעניין זה: "תצורת רשת הכבלים יוצרת קושי בבידוד התשתית המשמשת לקוח מסוים והעברתה לידי מתחרה, בדומה ל'פירוק למקטעים' ברשת הטלקום [בזק]". בלי להביא את כל הפרטים הטכניים כאן, ניתן לסכם שדו"ח גרונאו והשר שאימץ ההמלצות והפך אותן לתכנית מחייבת, בחן לעומק יצירת שוק של "שירותים סיטונאיים" בישראל וקבע שזה יחול רק על בזק.

ולפתע, בתכנית העבודה של המשרד ל-2010, כאשר ברור לכל מי שעניו בראשו, שיצירת רגולציה חדשה ל-LLU/Unbundling (מה שהמשרד כינה "שירותים סיטונאיים") על רשת בזק, צצה לה משום מקום תכנית חדשה של יצירת שוק של "שירותים סיטונאיים" בישראל. זאת, לא רק על רשת בזק, אלא גם על הרשת של הוט. יצוין שרעיון זה, פרי הביאושים של דו"ח גרונאו, נגוז מזמן מן העולם. זאת, עם המעבר של בזק ל-NGN, כפי שכתבנו כאן לא אחת.

דהיינו: לאחר שתכנית המשרד ליצירת LLU/Unbundling על רשת בזק כשלה, וכפי הנראה נעלמה מן העולם, ללא כל הודעת פטירה או מודעת אבל רשמית, או אפילו מצבה קטנה לזכרה, המציא המשרד סוג של רגולציה חדשה שנבחנה כבר לעומק בדו"ח גרונאו, רגולציה מסוג של "שירותים סיטונאיים" בלי LLU/Unbundling, על רשתות בזק והוט.

כיצד מהלך זה יתבצע הלכה למעשה? זה ברור שיהיה כאן צורך בהקמת ועדות נוספות, עוד שימועים, אין סוף ניירות עמדה מצד כל מי שנוגע בדבר, מריבות מכל עבר, ועוד בזבוז זמן ב"עסקי אוויר" (או Virtual Reality), כפי שהתחלנו לכוונת תופעה זו, של יצירת "מגדלים פורחים באוויר", פרי הודעות לעיתונות ותוכניות סרק מבית היוצר של משרד התקשורת).

כמובן שצעד ראשון בכיוון זה הוא הצורך למנות "ועדת תעריפים" שתדון לא רק בתעריפי בזק, אלא לראשונה בישראל, גם בתעריפי חברת הוט. כי בלי ניתוח תעריפי החברות הללו, לא תיתכן בכלל הקמת שוק חדש של "שירותים סיטונאיים" על הרשתות שלהן. גם יהיה צורך לפרק את חברות בזק והוט לחברות של "תשתיות" וחברות של "שירותים" בנפרד, כמו שנעשה בכמה מדינות באירופה (למשל בבריטניה), כשהרגולטור רצה ליצור שם שוק של "שירותים סיטונאיים" אפקטיבי. דהיינו, לא די שהמשרד לא יבטל את "ההפרדה המבנית" הקיימת בישראל, הוא עוד יידרש להרחיבה.

אגב, ועדת גרונאו בדקה נקודה זו לעומק וקבעה (ציטוט): "הוועדה לא חשבה שבשלב זה יש צורך בצעדים כה מרחיקי לכת. עם זאת, ההפרדה בין שירותים ותשתיות מחייבת המשך ההפרדה המבנית בחברת 'בזק' במתכונתה הנוכחית, ואכיפת ההפרדה, תוך התאמות נדרשות, על 'הוט'". בינתיים, שר התקשורת נכנע ללחץ של הוט וביטל למעשה את "ההפרדה המבנית" עליה. כך שלא ברור כרגע איך המשרד יוכל ליצור שוק חדש של "שירותים סיטונאיים", בלי "הפרדה מבנית" בין תשתיות לשירותים, בבזק והוט גם יחד. עד היום לא פתר המשרד את בעיית הרישיון ל-ISP להוט, אז איך הוא יפתור את בעיית "השירותים הסיטונאיים" שאמורים לקום ברשת הוט? משרד התקשורת לא מצליח לאכוף דברים פשוטים יותר, אז איך הוא יאכוף מכירת דקות שיחה וחיבורים לאינטרנט בהנחות ניכרות ע"י בזק והוט למתחרותיהן?

כמובן שפרופ' ראובן גרונאו הוא אחד המועמדים לכב כ"ר ועדת התעריפים החדשה, שתעסוק גם ביצירת "שוק השירותים הסיטונאיים". כמה בעלי מקצוע בכירים בישראל, כמו רם בלינקוב, עו"ד דוד תדמור ודוד מילגרום, כבר סרבו לבקשת הנהלת משרד התקשורת לעמוד בראש הוועדה החדשה הזו, ובצדק. במקום להוריד את החסמים מעל בזק לאחר שירדה מתחת ל- 85% משוק התקשורת הקווית, באים עכשיו להמציא עוד ועדה שתתעסק בבזק ולקינוח גם בהוט. זאת, במקום להתמודד עם כשלי השוק הגדולים ביותר בשוק התקשורת בישראל. פשוט, המשרד מנסה "לחפש מטבעות מתחת לפנס", ולא היכן שחשוך ואולי מפחיד.

פנינו לנוגעים בדבר ושאלנו כמה שאלות:

1. האם שר התקשורת הנוכחי שינה את החלטת שר התקשורת הקודם בעניין זה והחליט שה-LLU יחול גם על רשת הוט?
2. מה השתנה ברשת הוט מאז החלטת השר הקודם מיום 13 לאוגוסט 2008, שלפתע כן ניתן ליישם LLU על רשת הוט, בעוד שקודם לא "הייתה ישימות טכנולוגית" שכזו?
3. האם יש מדינה בעולם שיש בה LLU [או שוק של "שירותים סיטונאיים" מפוקחים רגולטורית] על רשת חברת כבלים, דוגמת חברת הוט?

תגובת ד"ר יחיאל שבי, דובר משרד התקשורת: "יש להבדיל בין 'פירוק למקטעים', בו חוכר המתחרה רכיבי רשת גישה מבעל התשתית, לבין 'שירותים סיטונאיים', בו רוכש המתחרה שירות מבעל התשתית".

מחברת HOT נמסר בתגובה: "משרד התקשורת הצהיר (ואף הוכיח) כי ידיו עמוסות לעיפה. המשרד אף הודה כי האתגר הבא צריך להיות טיפול בתחום הסלולארי שבו חסרה תחרות. מפתיע ששוב חוזרים לעסוק בתחום התקשורת הקווית, העמוסה לעיפה ברגולציה, בעוד שתחום הסלולר ממשיך לטוס מתחת למכ"מ הרגולטורי".

תגובת חברת בזק: "שר התקשורת הקודם קבע במסגרת אימוץ דו"ח וועדת גרונאו כי (להלן ציטוט מהחלטת השר), '... שדרוג התשתיות הנייחות, באופן שיאפשר להן לעמוד בשורה אחת עם תשתיות מקבילות במדינות מערביות, הוא האתגר העיקרי העומד בפני משרד התקשורת לקראת תום העשור הנוכחי. לפיכך, ככל שאהיה סבור שיש מקום ליצירת תמריצים לחברת בזק אשר יקדמו פריסה אוניברסאלית ומהירה של רשת הדור הבא (NGN), אפעל לעשות כן'. כאשר מדובר

ביוזמות רגולטוריות, יש להתייחס בראש ובראשונה לעמדה הרשמית של משרד התקשורת, כפי שנקבעה על ידי השר ולפעול על פיה".

מוסף 1:

[העתק]: עמדה: משרד התקשורת - Virtual Reality

[פורסם באתר [TheCom](#) ביום 23/11/09]

לפני כשבועיים הציג משרד התקשורת בפני שגריר השוק האירופאי בישראל את עתיד הרגולציה בישראל, המבוססת על פירוק למקטעים (Unbundling), בהתאמה למתווה דו"ח גרונאו, וכחלק מהיערכות ישראל לקראת הצטרפות לארגון האירופי לשיתוף פעולה כלכלי, ה-OECD. המשרד מניח כנראה, שהשגריר אינו קורא לקט עיתונות עברית.

משרד התקשורת הציג ביום 9/11/09 לשגריר השוק האירופאי בישראל את תמונת מצב הרגולציה בשוק התקשורת בישראל. המצגת שהוצגה ע"י ד"ר אסף כהן, סמנכ"ל בכיר וראש אגף הכלכלה ותקציבים, מצ"ב [לעיונכם כאן](#). בשקף השביעי והמרכזי, מציג משרד התקשורת את דו"ח ועדת גרונאו כמסמך המדיניות הרשמי של המשרד. במרכזו, מדיניות ה-Unbundling (מכונה באירופה LLU). המשפט המסכם את המצגת מובא כאן כלשונו (בתרגום חופשי): משרד התקשורת מתכוון להתניע את כל הכלים הנדרשים כדי לייצר את הרגולציה הנדרשת כדי ליצור שוק של סיטונאות [בתקשורת] (שנשען על ה-LLU \ Unbundling בקווי וגם על ה-MVNO בסלולר).

ובכן, בשבוע החולף חברת בזק המשיכה באסטרטגיית מימוש הנכסים שבעלותה והעמידה למכירה שלושה נכסים נוספים ששוויים הכולל, לפי הערכות בשוק, למעלה מ-140 מיליון ₪. זה כולל מבנים ומתחמי מרכזיות ברחוב אבן גבירול בת"א, ברחוב משה דיין ביד אליהו בת"א, וברחוב רוטשילד בראשון לציון. תזכורת: בזק מוכרת נכסים שאין בהם שימוש, או שניתן לפנותם בעלות נמוכה יחסית במטרה להביא להתייעלות תפעולית. זאת, במסגרת המעבר של בזק לרשת NGN, שמצריך מעבר ממרכזות גדולות לארונות סעף אקטיביים בפינות הרחובות; כך מתפנים נכסי נדל"ן עצומים, מבנים ושטחים של אלפי מ"ר באזורי ביקוש עירוניים ותעשייתיים, אשר שימשו בעבר את המרכזות המתפנות.

אבל אלו בדיוק אותם מבנים שמשרד התקשורת ביקש לממש בהם את יישום ה-Unbundling של ועדת גרונאו. כנראה שהמשרד חושב שהשגריר האירופאי (ושאר עובדי ומנהלי ה-OECD ונציבות השוק האירופאי) אינם קוראים עיתונות כלכלית בעברית ואינם נגישים ללוחות מכירה של נדל"ן, שם מפורסמים המכרזים של מכירת מרכזיות בזק, שהן המרכז של דו"ח גרונאו. הדו"ח

הניח, שמרכזיות אלו יוחזקו לעד בידי בזק, ואפשר יהיה לייצר באמצעותן שוק סיטונאי בתקשורת הקווית. כך נכנס המשרד למתכונת שמזכירה לנו "סומא בארובה", או אם תרצו, Virtual Reality.

זה משתלב היטב במגמה שהסתמנה בשנתיים האחרונות, בהן לא הוטל שום קנס או סנקציה אחרת על חברות התקשורת. זאת, משום שבמוד של Virtual Reality, הן כולן "ממלאות אחרי כל הוראות החוק, הנהלים, המדיניות, הרישיונות והתקנות", עד הפסיק האחרון. ממש "חזון אחרית הימים". כל אלפי התלונות שמונחות במשרד התקשורת כנגד אותן חברות, הן רק טעות בכתובת. הניירות והראיות הכתובות הללו היו מיועדים להגיע למרכז מחזור הנייר הארצי בחדרה, ובטעות נשלחו למשרד התקשורת בירושלים.